

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

Розроблена криміналістична класифікація досліджуваних злочинів сприятиме вдосконаленню теоретичних і практичних рекомендацій щодо виявлення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Тіщенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: монографія. Одеса: Фенікс, 2007. 119 с.
3. Шепітько В. Ю. Криміналістика: підручник. Київ : Вид. Дім «ІнЮре», 2010. 324 с.
4. Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень. Київ: Нац. акад. внут. справ України, 2003. 359 с.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕОСОБИСТЕ ГОЛОСУВАННЯ НАРОДНИМИ ДЕПУТАТАМИ УКРАЇНИ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ

Верещак Я. В.

*Студентка III курсу ННІ права
Сумського державного університету
Науковий керівник: Думчиков М. О.
к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права
Сумського державного університету*

У сучасній Україні закони, прийняті в незаконний спосіб, – це, насамперед, загроза для процесу демократизації суспільства, в основі якого стоїть принцип верховенство права, адже процедура легітимізації влади та документу визначається бездоганністю механізму їх формування [1].

При цьому найпоширенішими випадками порушення законотворчої процедури є: а) неперсональне голосування (т. з. «кнопкодавство»); б) порушення ЗУ «Про регламент Верховної Ради України» в частині розгляду законопроекту в комітетах, врахування або відхилення правок, запропонованими суб'єктами законодавчої ініціативи; в) відсутність процесу публічного обговорення; г) голосування за один законопроект три і більше рази підряд [1].

Відповідно до ч. 3 ст. 84 Конституції України, голосування на засіданнях Верховної Ради України здійснюється народним депутатом України особисто [2].

Однак, протягом останніх років у роботі Верховної Ради України виробилася стійка, ганебна практика голосування народними депутатами України за інших відсутніх у сесійній залі народних депутатів, використовуючи їх картки, що отримала більш

відомий термін «кнопкодавство». Вважається, що це явище є одним з найширших проявів політичної корупції та кризи парламентаризму в Україні. Відеозаписи пленарних засідань Верховної Ради підтверджують, що доволі часто за мінімально необхідних 226 народних депутатів рішення приймаються 35-40 «кнопкодавами» [3].

«Кнопкодавство» – голосування народного депутата України за інших парламентарів за чи без їхньої згоди для протягування потрібних їм законів. Так, у 2017 р. парламентарі 265 разів голосували за себе та інших депутатів. Причому виявлено, що один такий «кнопкодавець» може проголосувати за дев'ятьох колег, а 50–60 таких народних депутатів забезпечують 226 голосів, необхідних для прийняття законів. Хоча «кнопкодавство» є порушенням Конституції України та європейських стандартів парламентської діяльності, проте жодний народний депутат не був притягнутий до відповідальності за нього. Крім того, парламент так і не спромігся проголосувати за покарання за «кнопкодавство» та запровадити технологічне вирішення цього питання [4, с. 34].

Злочинність такої практики визнається у низці країн, де за законодавством у зв'язку з неособистим голосуванням депутатів парламенту введена кримінальна відповідальність. Так, в Ізраїлі та Шотландії неособисте голосування карається в кримінальному порядку (в першому випадку – засудженням до 5 років позбавлення волі), в деяких країнах така поведінка має наслідком позбавлення порушника представницького мандата (Литва, Польща, Словаччина) [3].

У сеймі Республіки Польща зафіксований факт, коли депутатка Малгожата Зверцан під час голосування кандидатури судді Конституційного суду проголосувала двічі – від свого імені й від імені депутата Корнеля Моравецького. За цей факт прокуратура Варшави порушила кримінальну справу проти М. Зверцан за статтею 271 Кримінального кодексу Польщі, згідно з якою «держслужбовцю, який представив неправдиві документи, що мають юридичне значення», загрожує від 3 місяців до 5 років'язниці [5].

16 січня 2020 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення особистого голосування народними депутатами України на пленарних засіданнях Верховної Ради України». Даним Законом вносяться зміни до Кримінального кодексу України, Закону України «Про статус народного депутата України» і до Регламенту Верховної Ради України [6].

Зокрема, Кримінальний кодекс України доповнено статтею 364-2, що запроваджує кримінальну відповідальність за умисне голосування парламентарем на пленарному засіданні Верховної Ради замість іншого народного депутата (неособисте голосування). Таке діяння каратиметься штрафом від 3 тис. до 5 тис. неоподатковуваних мінімумів

доходів громадян [7].

На нашу думку, штраф є досить м'яким покаранням за умисне голосування парламентарем на пленарному засіданні Верховної Ради замість іншого народного депутата (неособисте голосування). Аналіз іноземного досвіду показує, що за дане правопорушення у деяких країнах передбачається позбавлення волі чи позбавлення депутатського мандата. Можливо, в даному випадку Україні потрібно запозичити досвід іноземних держав.

Так, у разі виявлення на пленарному засіданні народним депутатом факту «кнопкодавства» розгляд питання порядку денного на його вимогу зупиняється. Головуючий на пленарному засіданні встановлює присутність відповідного народного депутата у залі засідань Верховної Ради, а в разі його відсутності повідомляє про виявлений факт порушення вимог щодо особистого голосування [6].

Спікер також доручає Лічильній комісії вилучити картку такого народного депутата та передати її головуючому на пленарному засіданні і проводить повторне голосування щодо пропозиції, яка ставилася на голосування останньою [6].

Після проведення повторного голосування головуючий надає доручення Апарату Верховної Ради невідкладно підготувати повідомлення про виявлене порушення народним депутатом вимог щодо особистого голосування. Таке повідомлення разом із протоколом, стенограмою відповідного пленарного засідання, а також його відеозаписом після його підготовки надається Голові Верховної Ради для направлення до Державного бюро розслідувань [6].

Отже, з огляду на вищезазначене можемо зробити висновок, що внесення статті 364-2 до Кримінального кодексу України, надасть змогу забезпечити прийняття законів у законний спосіб, в деякій мірі зменшить зловживання народними депутатами своїми повноваженнями.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дурдинець М. Ю., Павлишин О. В. Порушення процедури прийняття законів як основна процесуальна перешкода реалізації принципу верховенства права в Україні. *Верховенство права як гарантія конституційного ладу*: матеріали засідання наук.-практ. круглого столу (Київ, 5 грудня 2019 р.). Національна академія внутрішніх справ, 2020. С. 54–58.
2. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (дата звернення: 08.04.2020).
3. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо накладення стягнення на народного депутата України

- за порушення вимог щодо особистого голосування). URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GH1GN00A.html (дата звернення: 08.04.2020).
4. Гошовська В., Пашко Л., Даниленко Л. Посилення інституційної спроможності Верховної Ради України як умова подолання кризи вітчизняного парламентаризму. *Збірник наукових праць НАДУ*. Вип. 1. 2019. С. 31–42.
5. Депутату польського Сейму світить 5 років за кнопкодавство. *Українська правда*: веб-сайт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2016/06/1/7110361/> (дата звернення: 09.04.2020).
6. Набули чинності зміни до ККУ щодо покарання за «кнопкодавство». Ширяївський районний суд Одеської області: веб-сайт. URL: <https://shr.od.court.gov.ua/sud1532/pres-centr/novini/867170/> (дата звернення: 10.04.2020).
7. Відповідальність народних депутатів за неособисте голосування: підписано закон. *Юридична газета*: веб-сайт. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/vidpovidalnist-narodnih-deputativ-za-neosobiste-golosuvannya-pidpisano-zakon-.html> (дата звернення: 09.04.2020).

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА У КОНТЕКСТІ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Бойко А. В.

Студентка IV курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Думчиков М. О.

к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Сексуальне насильство одночасно є формою домашнього насильства та небезпечним кримінальним правопорушенням проти статевої свободи та статевої недоторканності особи, що тягне за собою негативні суспільно-небезпечні наслідки та руйнує усталений уклад суспільного життя. Важливою подією стало внесення змін до Кримінального кодексу України шляхом його доповнення статтею 153 під назвою «сексуальне насильство». Такі зміни призвели до появи якісно нової юридичної норми у кримінальному законодавстві, що потребує всебічного дослідження, надання кримінально-правової характеристики такому злочину та аналізу його складу. Все це зумовлює актуальність досліджуваної тематики в умовах сьогодення.

З огляду на те, що зміни внесені до Кримінального кодексу України є новелою вітчизняного кримінального законодавства, проблематика сексуального насильства як кримінального правопорушення, передбаченого статтею 153 кодексу є не достатньо